

Sten Björkman
Museonjohtaja
Helsingin yliopistomuseo

MATKAKERTOMUS: UMAC:n VUOSIKOKOUS 21 – 25.9.2011

ICOM:n yliopistomuseokomitean UMAC:n XI vuosikokous järjestettiin Lissabonissa 21-25.9.2011. Helsingin yliopistomuseolta kokoukseen osallistui ICOM:n matka-avustuksen turvin lisäksi kokoelmapäällikkö Jaana Tegelberg. Oman alan komitean vuosikokoukseen osallistumisen tarkoitus on verkostoituminen ja jatkuva vuoropuhelu kollegojen kanssa sekä alan tietotaidon ja kehityksen statuksen päivittäminen. Tämän matkan erityisenä tarkoituksena oli lisäksi pitää kansainväliselle asiantuntijajoukolle luento "Helsingin observatorio – Tähtitieteen yleisökeskus" –projektista. Tällä tavoin oli tarkoitus paitsi tehdä projektia tunnetuksi kollegojen piirissä myös luoda pohjaa Observatorion tulevalle kansainväliselle yhteistyölle. Erityisesti Pohjois-Euroopassa on lukuisia vastaavia kohteita ja projekteja, mutta löytyy niitä etelämpääkin – esimerkiksi Lissabonista.

UMAC-kokous alkoi perjantaina 21.9.2011 Lissabonin yliopiston Tiedemuseon Kemian auditoriossa. Puhujia olivat mm. ICOM:n pääjohtaja Julien Anfrus ja ICOM:n puheenjohtaja Hugues Dreyssé. Ensimmäisen varsinaisen session aihe oli: "University collections shaping the history of universities". Erityisen antoisa oli kolmen brasilialaisen Évoran yliopiston tutkijan esitys: "From private collection to university knowledge: Networks for communication and scientific dissemination." Päivän toisessa sessiossa keskityttiin kokoelmien merkitykseen yliopistojen identiteetin luojana. Merkittävin anti oli ehkä Strassbourgin yliopiston Sebastian Soubiranin esitys: "Showing excellence: University museums and collections as a mark of prestige".

Oma esitykseni "Helsinki Observatory: A new approach to the public sphere" osui päivän kolmanteen session, joka käsitteli yliopistomuseoiden pyrkimystä tavoittaa uusia yleisöjä. Esitystä seurasi vilkas keskustelu, jonka session puheenjohtaja Ing-Marie Munktel Uppsalan yliopistomuseosta piti taitavasti ruodussa. UMAC:n tavoitteena on, että vuosikokouksessa pidetyt luennot julkaistaan (tarkastettuina ja auki kirjoitettuina) kirjana ennen seuraavaa vuosikokousta. Tavoitteeseen ollaan usein päästy, mutta aina on kirja joka tapauksessa julkaistu.

Toisena kokouspäivänä sessiot jatkuivat Tiedemuseossa mielenkiintoisilla ja antavilla teemoilla "University collections as sources for the history of research and teaching" sekä "The History of university collections". Päivän päätteeksi vierailimme mm. Tiedemuseon Laboratorio Chemicossa (joka oli ainutlaatuinen elämys instrumenttiikan historiasta) sekä Kansallisen Luonnontieteellisen Museon Kasvitieteellisessä puutarhassa.

Perjantain, kolmannen kokouspäivän, antoisin sisältö tuli seitsemännessä sessiossa "University museums advancing the museum field". Erityisesti alan elävän legendan Andrew Simpsonin (Macquarie University) esitys: "University collections and object-based pedagogies" oli mieleenpainuva. Päivän kohokohta allekirjoittaneelle oli kuitenkin tutustuminen Lissabonin yliopiston Ajudan tähtitieteelliseen observatorioon sen johtajan opastuksella. Observatorio kuuluu samaan 1800-luvun observatoriorakennusten sarjaan kuin Helsingin observatorio.

Lauantai, neljäs kokouspäivä oli varattu retkelle kiehtovaan Coimbran yliopistoon. Yliopistohistoriallisesti sykhdyttäviä elämyksiä olivat mm. Biblioteca Joanina sekä 1700-luvulla alkunsa saanut, uskomattoman ehyenä kokonaisuutena säilynyt Fysiikan kabinetti. Hieno vignetti uusia tieteellisiä ja museologisia perspektiivejä ja kollegiaalisia yhteyksiä avanneelle kokousmatkalle.